

Sygn. akt II UK 338/10

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 5 maja 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Biura P. P. i U. & M. Sp. z o.o. w Z., J. M., J. W., L. C., W. M.-
P., K. Ł., H. H., U.F.-G., B. P., M. C., E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o składki i podleganie ubezpieczeniu społecznemu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 maja 2011 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 czerwca 2010 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok w odniesieniu do U. F.-G. i T. A. i w
tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do
ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania
kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 15 października 2009 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Z. zmienił, między innymi, decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - Oddziału w Z. (zwanego dalej Zakładem) z dnia 31 października 2007 r. w ten sposób, że ustalił, iż przychody osiągnięte przez U. F.-G. i T. A. (zwanym dalej zainteresowanymi) z tytułu umów zawartych z Biurem P. P. i U. & M. Sp. z o.o. w Z. (zwanym dalej wnioskodawcą) nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiło ustalenie, że zainteresowani byli zatrudnieni u wnioskodawcy na podstawie umów o pracę, w 2004 r. przeszli na emeryturę, a wykonywanie przez nich spornych czynności odbywało się w ramach łączących ich z pracodawcą umów o dzieło.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład, zarzucając, między innymi, naruszenie: 1) art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 Nr 205, poz. 1585 ze zm., zwanej dalej ustawą systemową), poprzez ich niezastosowanie, pomimo że zainteresowani podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako pracownicy; 2) art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 2a w związku z art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy systemowej, poprzez ich niezastosowanie, pomimo że zainteresowani podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, z którym pozostawali w stosunku pracy.

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2010 r. Sąd Apelacyjny - uznając, że istotę sporu stanowiła kwestia czy przedmiotowe umowy były umowami o dzieło, czy umowami o pracę - oddalił apelację, dzieląc ustalenia Sądu pierwszej instancji i dokonana przez ten Sąd ocenę prawną, że sporne umowy były umowami rezultatu, a zatem posiadały cechy umów o dzieło.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku Zakład zarzucił: 1) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, poprzez jego pominięcie, pomimo że zainteresowani w okresie, w którym wykonywali umowy o dzieło na

rzecz wnioskodawcy byli u niego zatrudnieni, w związku z czym osiągnięte przez nich przychody stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych: 2) naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 378 § 1 w związku z art. 328 § 2 k.p.c., poprzez brak ustosunkowania się przez Sąd odwoławczy do zarzutu apelacji w zakresie niezastosowania przez Sąd pierwszej instancji art. 8 ust. 2a ustawy systemowej oraz niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd Apelacyjny odmówił zastosowania wymienionego przepisu, które to uchybienie miało wpływ na wynik sprawy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części, poprzez ustalenie, że przychody osiągnięte przez zainteresowaną z tytułu umowy o dzieło realizowanej od 5 stycznia do 30 grudnia 2003 r. stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 31 października 2007 r. w pozostałym zakresie oraz poprzez ustalenie, że przychody osiągnięte przez zainteresowanego z tytułu umów o dzieło realizowanych w okresach od 3 sierpnia 2001 r. do 30 kwietnia 2002 r., od 12 listopada 2001 r. do 30 kwietnia 2002 r., od 5 sierpnia 2002 r. do 30 stycznia 2003 r., od 10 maja do 30 grudnia 2003 r., od 17 maja 2003 r. do 27 lutego 2004 r. stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 31 października 2007 r. w pozostałym zakresie. Skarżący wniósł ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna jest usprawiedliwiona, gdyż zasadne okazały się podniesione w niej zarzuty obrazy przepisów postępowania.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić podstawę skargi kasacyjnej tylko o tyle, o ile uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie pozwala na kontrolę kasacyjną tego

orzeczenia. Tylko bowiem w takim wypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być uznane za mogące mieć - w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. - wpływ na wynik sprawy. W orzecznictwie wyjaśniono również, że w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego muszą być zawarte elementy wymienione w art. 328 § 2 k.p.c., przy uwzględnieniu charakteru orzeczenia drugoinstancyjnego (art. 391 § 1 k.p.c.). Oznacza to, między innymi, że uzasadnienie orzeczenia sądu drugiej instancji rozstrzygającego istotę sprawy powinno zawierać, zważywszy na fakt, że wydane zostaje w następstwie rozpoznania środka odwoławczego, przytoczenie zarzutów apelacyjnych i - istotną z punktu widzenia konstrukcji uzasadnienia takiego orzeczenia - ocenę tych zarzutów. Ten obowiązek sądu drugiej instancji pozostaje w ścisłym związku z - wynikającą z art. 378 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. - koniecznością rozpoznania sprawy w granicach apelacji. Powinność rozpoznania sprawy w granicach apelacji oznacza, między innymi, nakaz wzięcia pod uwagę, rozważenia i oceny wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków; nierozpoznanie zarzutów apelacji stanowi obrazę tego przepisu (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2010 r., I PK 41/10, LEX nr 667488 i orzeczenia w nim powołane).

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie odpowiada - jak trafnie zarzuca skarżący - przedstawionym wymaganiom, uniemożliwiając kontrolę kasacyjną w zaskarżonym zakresie. Nie ulega wątpliwości, że w uzasadnieniu wyroku oddalającego apelację, Sąd odwoławczy przedstawił jedynie motywy rozstrzygnięcia sprowadzające się do oceny charakteru umów łączących zainteresowanych z wnioskodawcą. Tymczasem zasadność uwzględnienia przez Sąd pierwszej instancji odwołań od decyzji Zakładu została zakwestionowana w apelacji przez podniesienie w ramach zarzutów naruszenia prawa materialnego także zarzutu obrazy art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Oddalając apelację, Sąd odwoławczy nie odniósł się do tego zarzutu, chociaż z powołanego przepisu wprost wynika, że za pracownika, w rozumieniu ustawy systemowej, uważa się, między innymi, osobę wykonującą pracę na podstawie umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Rozpoznanie zarzutu naruszenia art. 8 ust. 2a ustawy systemowej mogło zatem mieć istotny wpływ na wynik sprawy, o którym stanowi art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Uzasadniony okazał się

więc zarzut skarżącego nierozpoznania sprawy w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) i sporządzenia uzasadnienia z naruszeniem art. 328 § 2 k.p.c., uniemożliwiającym kontrolę kasacyjną wyroku w zaskarżonym zakresie.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c.